

SZCZEGÓŁOWY OPIS PRZEDMIOTU ZAMÓWIENIA

Przedmiotem zamówienia jest rekonstrukcja i konserwacja unikatowej młocarni wąskomłotnej, wpisanej do inwentarza zabytków Muzeum Ziemi Kujawskiej i Dobrzyńskiej we Włocławku pod nr MK-E 7667/24691. Młocarnia została zakupiona przez muzeum w 1989 r. i od tego czasu przechowywana jest na terenie skansenu w Kujawsko-Dobrzyńskim Parku Etnograficznym w Kłóbce.

Wyciąg z inwentarza wraz z oceną stanu zachowania obiektu:

MŁOCARNIA z pocz. XX w.
dł. 530 cm, szer. 213 cm, wys. 270 cm
nr inw. MK-E 7667/24691

Elementy konstrukcyjne wykonane z dębiny, deskowanie z drewna sosnowego. Prowadnice do sit wykonane z drewna akacjowego. Wnętrze obudowanej deskami skrzyni, posadowionej na metalowym podwoziu z czterema żelaznymi kołami, mieści zespół urządzeń. Oryginalnie, zarówno na metalu jak i drewnie leżała warstwa kolorowej farby, która oprócz walorów estetycznych miała za zadanie zabezpieczenie powierzchni ww. materiałów.

W momencie nabycia w 1989 r. młocarnia nie była sprawna, posiadała liczne zniszczenia, nie poddawano jej też konserwacji. Wprawdzie w 2009 r. obiekt wraz z innymi maszynami umieszczony został pod zadaszoną otwartą wiatą, ale wciąż narażony był na zmienne warunki atmosferyczne, czyli skoki temperatury i wilgotności. Przez lata następowała degradacja drewna oraz postępował proces utleniania metalu, co skutkowało poważnymi zniszczeniami występującymi głównie w górnej partii maszyny. Tam też nastąpił zawal drewnianych elementów konstrukcji.

Młocarnia została wyprodukowana na pocz. XX w. Zabytek najbardziej przypomina młocarnię przedstawioną w katalogu firmy Heinrich Lanz z Mannheim (Niemcy), wydany w 1912 r. Jednak pomimo znacznego podobieństwa do tego modelu, młocarnia różni się kilkoma cechami, które nie pozwalają jednoznacznie uznać ją za katalogową. Są to: inny sposób odeskowania części obudowy, lokalizacja osi mechanizmu, odwrotne mocowanie mechanizmu regulacyjnego walca sortującego, liczba kanałów wysypowych do worków, inne umieszczenie elewatora, budowa bębna młócającego, nieoryginalne koła, obecność hamulców na tylnych kołach. Wszystkie te różnice wynikają z naturalnego procesu zużycia fabrycznych elementów i konieczności ich wymiany na inne, ich obecność jest zatem poniekąd naturalna w urządzeniu o kilkudziesięcioletnim użytkowaniu. Jednym z elementów, który pozwala na identyfikację producenta, jest koło pasowe mechanizmu regulacyjnego walca sortującego sygnowane Vereinigte Maschinenfabriken Gumbinnen A.G. (Prusy Wschodnie).

Młocarnia jest maszyną łączącą w sobie kilka funkcji – oddzielanie ziarna od kłosów, oczyszczanie go z plew i sortowanie, a także wytrząsanie pozostałej słomy. Pierwotnie napędzana była lokomobilą, a od lat 60. XX w. silnikiem elektrycznym. Młocarnie wąskomłotne należą do największych maszyn spośród produkowanych ówczesnie na potrzeby rolnictwa. Wynika to z wielości urządzeń składowych, jakie mieszczą się w jej wnętrzu (młocarnia, młynek, wytrząsacze, walce sortujące, elewator).

Przedmiotem zadania jest kompleksowa konserwacja młocarni, która zahamuje postępującą korozję metalu, destrukcję drewna, a uzupełnienia i rekonstrukcje przywrócą jej pierwotny wygląd oraz funkcję. Młocarnia jest wyrobem fabrycznym, cechuje się właściwymi proporcjami, swoistą elegancją wyrażającą się zdobnictwem elementów metalu oraz subtelną kolorystyką. Konserwacja ma na celu podkreślenie tych walorów, wydobywając pozostałości farb i przybliżając wygląd do oryginalnego. Istotnym elementem zadania jest usprawnienie istniejących mechanizmów urządzenia i przywrócenie mu funkcji użytkowych tak aby zabytek mógł służyć celom poznawczym i edukacyjnym.

PROGRAM PRAC KONSERWATORSKICH MŁOCARNI

1. Konserwacja młocarni odbywać się będzie pod nadzorem konserwatorskim mgr Barbary Adamczyk (dyplomowanego konserwatora dzieł sztuki MZKiD). Wykonawca konserwacji maszyny jest zobowiązany do konsultowania z wyżej wymienionymi osobami wszystkich etapów prac, stosowanych środków, metod konserwacji oraz rekonstrukcji zgodnie z dostępną dokumentacją archiwalną.
2. Użyte materiały konserwatorskie powinny mieć atest przydatności do konserwacji zabytków i powinny być zatwierdzone przez konserwatora pełniącego nadzór nad konserwacją młocarni.
3. Drewno zastosowane do rekonstrukcji maszyny musi być tego samego gatunku co użyte pierwotnie, wysezonowane oraz zabezpieczone bezbarwnym preparatem impregnującym.
4. Podczas prac konserwatorskich należy wykazać szczególną troskę o zachowanie maksimum substancji zabytkowej młocarni.
5. Punkt wyjścia do ustalenia właściwego i ostatecznego wyglądu kolorystycznego maszyny stanowią odkrywki warstw malarskich występujących na różnych elementach młocarni.
6. Elementy mechaniczne po konserwacji muszą być sprawne technicznie i przygotowane do użytku.
7. Młocarnia musi być poddana pełnej konserwacji technicznej i estetyczno-plastycznej w następującym zakresie:
 - 1) oczyszczenie z brudu i kurzu (mechanicznie i chemicznie);
 - 2) demontaż obiektów na poszczególne części konstrukcyjne;
 - 3) usunięcie wtórnych nawarstwień malarskich na drewnie nadwozia i podwozia oraz powłok lakierniczych na wszystkich elementach metalowych
 - a) mechanicznie – piaskowanie materiałem ściernym o odpowiedniej granulacji nie niszczącej powierzchni metalu;
 - b) ręcznie – oczyszczenie wszystkich pozostałych trudno dostępnych dla maszyny czyszczącej elementów młocarni;
 - c) chemicznie - zabezpieczenie oczyszczonych elementów antykorozyjne (położenie warstwy farby antykorozyjnej metodą natryskową oraz laserunkowej powłoki farby również antykorozyjnej w kolorze po wykonaniu odkrywek, które wskażą oryginalną barwę);
 - 4) dezynsekcja i dezynfekcja drewna zabytkowego preparatem bezbarwnym;
 - 5) zabezpieczenie drewna zabytkowego i nowego poprzez impregnację odpowiednimi preparatami;
 - 6) konserwacja i rekonstrukcja wszystkich elementów metalowych (naprawa lub wymiana uszkodzonych części mechanizmów oraz podwozia);
 - 7) odtworzenie drewnianej konstrukcji nośnej maszyny z maksymalnym użyciem dobrze zachowanych oryginalnych fragmentów;
 - 8) rekonstrukcja drewnianej zabudowy maszyny (odeskowania) z wykorzystaniem dobrze zachowanych oryginalnych fragmentów;
 - 9) zrekonstruowanie brakujących elementów młocarni zgodnie z historycznymi wzorcami i zachowanymi elementami (m.in. klapy poszerzające stół młocarni, klapy przykrywające walec sortujący, siatki osłonowe).
 - 10) położenie warstw malarskich laserunkowych, zgodnych z oryginalną kolorystyką, na zaimpregnowanych uprzednio elementach drewnianych;
 - 11) położenie farby antykorozyjnej na wypiskowanych i wyczyszczonych elementach metalowych oraz ostatniej powłoki w kolorze zgodnym z oryginalną kolorystyką;
 - 12) montaż wielostopniowy, zaczynając od wewnętrznych urządzeń i sprawdzaniu ich działania, kończąc na posadowieniu całości na podwoziu.
8. Transport młocarni
Transport będzie wymagał częściowego rozebrania maszyny na miejscu jej przechowywania. W dalszej kolejności przewiezienia młocarni (podwozia oraz poszczególnych części maszyny) przez Wykonawcę do własnej pracowni konserwatorskiej. Po wykonaniu konserwacji nastąpi retransport młocarni do skansenu i umieszczenie jej w docelowym miejscu, czyli stodole w zagrodzie z okresu międzywojennego.
9. Wykonawca zobowiązany jest przygotować pełną dokumentację konserwatorską opisową i fotograficzną przed, w trakcie i po konserwacji.
10. Wykonawca zobligowany jest udostępnić własną pracownię konserwatorską dla pracowników działu digitalizacji i dokumentacji audiowizualnej MZKiD w celu prowadzenia prac związanych z dokumentacją filmową poszczególnych etapów prac konserwacji młocarni.

Warunki odbioru:

- pozytywna ocena jakości wykonanych prac i ich zgodność z Programem prac konserwatorskich;
- prezentacja działania mechanizmu napędowego i młócacego zboże poprzez uruchomienie ręczne poszczególnych podzespołów maszyny

Wykonawca jest zobowiązany do stałej współpracy z Zamawiającym, w celu koordynowania prawidłowego przebiegu usługi oraz do wykonania przedmiotu zamówienia zgodnie z wytycznymi Zamawiającego;

Wykonawca zobowiązuje się na bieżąco informować Zamawiającego o przebiegu prac, stanie ich zaawansowania, ewentualnych trudnościach lub wątpliwościach celem ich natychmiastowego wyjaśnienia z Zamawiającym. Zamawiający może w każdym czasie żądać od Wykonawcy informacji co do stanu realizacji umowy, może też wносить zalecenia i uwagi, które powinny zostać uwzględnione przez Wykonawcę.

FOTOGRAFIE MŁOCARNI MK-E 7667/24691 wyk. w dn. 20.10.2021 r.

1. Lewa strona, widok ogólny

2. Lewa strona, fragment wytrząsaczy

3. Lewa strona, elewator i wentylator

4. Lewa strona, wał do napędu wytrząsaczy

5. Lewa strona, wnętrze napędu wytrząsaczy

6. Lewa strona, wał do napędu wytrząsaczy i koło do walca sortującego

7. Prawa strona

8. Prawa strona, bliżej przodu

9. Prawa strona, koło napędowe młocarni

10. Prawa strona, nad walcem sortującym

11. Przód

12. Przód, wyżej

13. Góra

14. Góra, walec młocarni

15. Góra

16. Tyt

17. Widok od góry

18. Młocarnia, 1989 r.